

“En aquest llibre hi ha el que sempre havia **volgut dir**”

El nom de Jean-Paul Pelras es va popularitzar com un dels activistes més combatius de la lluita pagesa nord-catalana durant els anys setanta i vuitanta. Ara rememora totes aquelles experiències i els dona forma de novel·la en ‘Le vieux garçon’, el seu dotzè llibre, de pròxima publicació.

Jean-Paul Pelras va ser el líder de la lluita pagesa nord-catalana fins als anys noranta, un combat dur que alguns camioners encara recorden quan creuen la ratlla del Portús. La seva croada sindicalista en contra de la competència de l'agricultura de l'altra banda de la frontera, dopada per les ajudes europees, li va costar llargues nits d'empresonament. Avui dia Jean-Paul Pelras ha deixat els horts i els vergers del seu Riberal natal per refugiar-se al Conflent i escriure. La seua darrera novel·la, *Le vieux garçon* –dues editorials opten a publicar-la–, gira un full de la història nord-catalana i torna cap als anys setanta per capbussar-se dintre del món rural rossellonès en plena crisi, quan els agricultors han començat a vendre la terra i les primeres urbanitzacions s'han construït allà on fa poc encara hi havia presseguers.

—Heu dedicat anys a denunciar la crisi agrícola i els problemes viscuts pel món rural nord-català, però de l'altre costat de les Alberes us coneixen més com la bèstia negra dels transportistes, qui intercepta els camions i buida les tomates davant d'Auchan. Hi ha gent que deu pensar que sou una persona molt dolenta.

—Quan es veu el que hem esdevingut i quan es veu la quantitat de camions que passen, crec que no era pas una idea dolenta denunciar aquestes distorsions. A Almeria els marroquins cobren 2,75 euros l'hora, impostos

inclosos, mentre que aquí ja hem superats els 10 euros. M'he passat deu anys denunciant això. El darrer cop que vaig anar a Huelva, fa quatre anys ara, vaig veure joves portuguesos treballar a poc més d'un euro l'hora. Deien que amb els anys se'ls hi anava pujant el sou, eren mainatges de dotze o tretze anys. Com vols funcionar en una Europa d'aquesta mena? Per què Brussel·les no resol aquesta situació? Avui ens diuen que l'economia espanyola és bona, molt bé i millor per a ells, han cobrat una multitud de subvencions. Si un dia vas cap al sud d'Espanya veuràs escrit FEDER per tot arreu. El problema és que van despullar un sant per vestir-ne l'altre. Però tot això està decidit i escrit. Des del tractat de Roma el 1957 se sap que el sud de França tindria una vocació turística i que l'agricultura se n'aniria cap a Espanya. Com també sabem avui el paper que tindran el Marroc i més tard Sudan i Mauritània. Qui es manifesta avui? Els productors del sud d'Espanya ja comencen a buidar camions provinents del Magrib, i aquesta història s'anirà repetint.

—*Le vieux garçon* representa, de fet, una altra visió d'aquesta història que potser ajuda a entendre més bé encara el fons del problema.

—Dintre d'aquest llibre hi ha tot el que sempre he volgut dir, l'hauria d'haver escrit el primer, i això que ja

és el dotzè. És un vell solter que viu a la garriga, el seu pare mor i li deixa un capital inesperat. Tot l'argument ve del fet que la societat rural ja s'ha trencada, i ell encara no.

—La crisi del món rural va lligada en part a l'especulació?

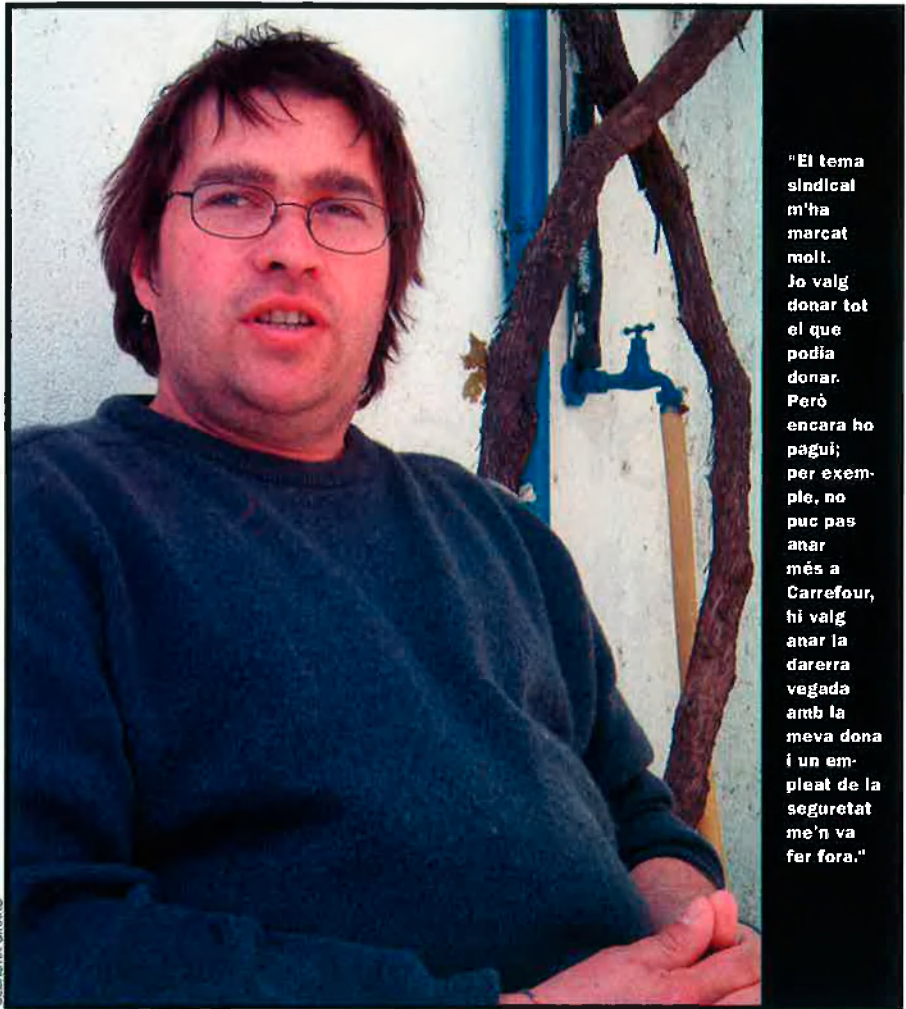
—Sí, cal entendre primer de tot que va arribar gent amb pocs miraments i que en aquella època tampoc no van pagar massa car. Els pagesos han invertit diners per fer remuntar les finances agrícoles. Això va ser útil un cert temps, però no s'ha fet cap inversió. Tot era molt difícil, perquè hi va haver un moment en què cap dels nostres productes era rendible. Les coses no anaven gens bé i els agricultors van necessitar capital. Llavors van haver de vendre la casa vella, un corral, l'hort i després la vinya. I tot això ha desaparegut, mai més no ho veurem, no podem pas somiar, tot això s'ha acabat

—Cap on anem, doncs?

—A més o menys curt termini esdevindrem periurbans, hi haurà cases noves amb un individualisme terrible, uns murs de 3 metres d'alçada i hom coneixerà tot just els quatre veïns a tocant. De fet, ningú no coneixerà ningú del seu propi carrer, avui hi ha murs un xic a tot arreu. Però la veritat és que hauríem hagut de resistir més encara, però és molt difícil afermar-s'hi. Mira'm, jo eri pagès i vaig plegar. El tema sindical m'ha marcat molt, he vist i he comprès tantes coses: que això era perdut d'avançat i que tots hi passaríem. Jo vaig donar tot el que podia donar, avui m'ho miri de lluny. Però encara ho pagui; per exemple, no puc pas més anar a Carrefour, hi vaig anar la darrera vegada amb la meva dona i un empleat de la seguretat me'n va fer fora. Quan tinc d'adreçar-me a algunes administracions, la cosa triga més temps que per a una altra persona, i és veritat, quatre o cinc anys després això encara em persegueix.

—El seu discurs ha estat jutjat de pessimista. Avui encara penseu que el món rural està condemnat a desaparèixer?

—Sí, crec que ja és massa tard per fer res, tot simplement perquè no pos-

"El tema sindical m'ha marcat molt. Jo vaig donar tot el que podia donar. Però encara ho pagui; per exemple, no puc pas més anar a Carrefour, hi vaig anar la darrera vegada amb la meva dona i un empleat de la seguretat me'n va fer fora."

seïm patrimoni. L'Alt Conflent ha estat comprat per anglesos, belgues i holandesos. Crec que hem arribat a una situació irreversible. Preveuen que unes 400.000 persones s'instal·laran al sud de França; molt bé, però si els deixem arribar com hem anat fent fins ara no hi estic pas d'acord. Arriben moments que cal parar de fer bestieses. Ens ho estem venent tot i a uns preus exorbitants. Diuen que el preu de les cases s'ha doblat en només cinc anys; molt bé, el problema és que les generacions futures no podran pas accedir a la propietat, i això és molt greu. I no tinc pas l'ànima profundament catalanista, però com a mínim cal conservar una identitat. Molt sovint he parlat amb catalanistes; tot això de la bandera, el folklore, la llengua està molt bé, però ajudeu-nos a salvar l'economia! Si l'economia cau, tot cau amb ella, i això els catalanistes

no ho han entès, ho dic dins d'aquest llibre. No comprenc per què en els darrers vint anys hi ha un retorn cap a un catalanisme enganyifa sorgit d'un grapat de païos que s'han passat la vida dins l'administració a París i es presenten amb una barba ben curada dient: "Els catalanistes sem nosaltres."

Em sap greu dir-ho, però el meu pare, que no ha parlat fora que català tota la seva vida, no ha pas deixat el país, i això que en un moment donat hauria pogut partir ell també a Clermond-Ferrand per fer de gendarme... però s'ha quedat aquí. I això és el que ens ha rebentat, perquè aquesta gent ha marxat quan calia que s'hi quedessin; hagués calgut que aguantessin aquí. La matèria grisa ha fotut el camp en mal moment.

Sebastia Girard